

Nr 416

Av herr Svensson, Rikard, m. fl., om förbud mot valkartell vid val inom riksdagen, landsting samt stads- och kommunalfullmäktige.

(Lika lydande med motion nr 476 i Andra kammaren)

Genom provisoriska regler från och med 1952 respektive 1954 har nya mandatfördelningsregler gällt vid val till riksdagens andra kammare och vid kommunalval. Genom beslut av 1968 års riksdag har ett nytt valsystem införts genom ändringar i lagen om val till riksdagen och i kommunala vallagen inom den partiella författningsreformens ram. Ett väsentligt syfte med de omprövningar av valsystemet som företogs av 1952 och 1968 års riksdagar var att få valkartellerna avskaffade.

Vid val enligt riksdagsstadgan och lagen om proportionellt valsätt inom landsting, kommunalfullmäktige m. m. förutsätts fortfarande kartellbildning kunna tillåtas.

De överväganden som föranlett till nu gällande ordning för riksdagsmänna- och kommunalval i fråga om kartellbildning kan till stor del överföras även på de val som förrättas inom dessa församlingar. Därtill kommer att kanske främst i kommunala sammanhang en kartellbildning vid val till nämnder och styrelser innebär att väljarens åsikt om ett samgående inte kunnat konstateras. Avvikelser från resultatet av ett under andra förutsättningar förrättat val kan ifrågakomma på ett sätt som kan vara betänkligt för demokratin. Vid de sekundära valen bör därför röstsedel endast få avges under partibeteckning som använts vid valet till respektive församling.

Enligt vår mening bör frågan om ett avskaffande av kartellbildningarna även i sekundära val skyndsamt utredas och förslag läggas fram för riksdagen.

Vi hemställer därför,

att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om utredning angående valsättet vid val inom riksdagen samt inom landsting, kommunalfullmäktige m. m. med beaktande av ovan angivna synpunkter.

Stockholm den 28 januari 1969

Rikard Svensson (s)

Nils Magnusson (s)

Nils Erik Wååg (s)
